Offentliggjort d. 2. juni 1998

Værdiansættelse af gældsbreve – vurderingsgrundlag – ej egnet til omsætning U.1998.1110/2 H.D. 7. maj 1998 i sag II 150/1994 - TfS 1998, 396©

Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen
www.v.dk

Når der ikke er et almindeligt marked for omsætning af et gældsbrev er udgangspunktet værdien for den pågældende skatteyder, der er vurderingsgrundlaget for gældsbrevets værdi. Det fastslår Højesteret ved dom af 7/5 1998.

Ved værdiansættelsen af et givet aktiv spiller vurderingsgrundlaget en ganske betydelig rolle. Drejer sagen sig eksempelvis om overdragelse af en fast ejendom fra hovedaktionæren til dennes selskab, og er det den ejendom, hvorfra selskabet har drevet virksomhed gennem mange år, er det givet, at netop denne ejendom vil have en større værdi for selskabet end den værdi, der betegnes "værdien i handel og vandel".

Området er langt fra afklaret. Eksempelvis synes det ikke fuldt ud afklaret, hvorvidt usædvanlige aftalevilkår for en given overdragelse skal indgå i vurderingen. Antageligvis vil det her være således, at såfremt de usædvanlige vilkår er affødt af et meget tæt interessefællesskab mellem parterne, og det ville være utænkeligt, at fremmede ville handle på tilsvarende vilkår, skal der bortses fra sådanne vilkår.

Offentliggjort d. 2. juni 1998

Det er heller ikke afklaret, hvorvidt der skal tages hensyn til parternes særlige forhold, når bortses fra visse specielle henseender, jf. således blandt andet Retssikkerhedsudvalgets redegørelse fra 1994 om overdragelse af fast ejendom i hovedaktionærforhold. Her er det fastslået, at er der tale om en going koncern, kan værdien for selskabet lægges til grund. Dette betyder, at der her kan overdrages til en højere pris end værdien i "handel og vandel".

Ved overdragelse af aktiver mellem nærtstående berigtiges købet ofte med et simpelt gældsbrev eller pantebrev. Da fordringen i sådanne tilfælde normalt ikke er bestemt til omsætning, ses det undertiden, at der mellem parterne aftales specielle vilkår, som ikke ville være blevet aftalt mellem uafhængige parter.

Udgangspunktet har været, at fordringen i første fase skulle værdiansættes med udgangspunkt i den kurs, hvortil mere typisk udformede pantebreve ansættes på det almindelige marked, korrigeret for særlige vilkår, jf. HD af 10/11, 287/1976, Jenny Munch, alt under forudsætning, at værdiansættelsen i øvrigt var rimelig, jf. VLD af 26/2 1980, 8., B 1303, Fruering. I hovedaktionærforhold ved virksomhedsomdannelse er udgangspunktet, at kursen ansættes til mindst 80, jf. TfS 1984, 582, da hovedaktionæren har afgørende indflydelse dels på gældsbrevets udformning og dels på debitor, og da fordringen ikke er egnet til omsætning.

Ved Højesterets dom af 7/5 1998 har Højesteret på ny haft lejlighed til at tage stilling til vurderingsgrundlaget i et tilfælde, hvor der var aftalt særlige vilkår for en række gældsbreve, men hvor debitor *ikke* var nærtstående.

Landsrettens afgørelse i den pågældende sag er refereret i TfS 1994, 368, hvoraf blandt andet fremgår, at gældsbrevene var udstedt til en revisor i anledning af dennes udtræden af et revisorinteressentskab. Der var tale om vederlag for overskudsandel, for påtagelse af konkurrenceklausul samt betaling af goodwill. Som betaling for goodwill var udstedt to uforrentede gældsbreve, der skulle afvikles successivt ved 14 årlige afdrag. Ved op-

Offentliggjort d. 2. juni 1998

gørelsen af skatteyderens særlige indkomst værdiansatte skattemyndighederne det ene af disse gældsbreve til kurs 30, hvorimod skatteyderens opgørelse af den særlige indkomst var baseret på kurs 15.

Højesteret tiltrådte skattemyndighedernes værdiansættelse med henvisning til, at der ikke var noget almindeligt marked for omsætning af de pågældende gældsbreve, samt at det omtvistede gældsbrev ikke var bestemt til eller egnet til omsætning på et sådant marked. Det ville derfor være særdeles svært at sælge gældsbrevet til udenforstående, og en værdiansættelse, der byggede på erfaring fra det almindelige kapitalmarked, fandtes derfor at være af begrænset betydning for sagen.

Under disse omstændigheder fandt Højesteret det afgørende, hvilken værdi gældsbrevet *måtte skønnes at have haft for skatteyderen*. Ud over gældsbrevets vilkår, herunder løbetid, måtte det blandt andet tillægges betydning, at skatteyderen havde et særligt kendskab til debitors soliditet, og at kursgevinsten af det uforrentede gældsbrev for ham ville være skattefri.

På denne baggrund fandt Højesteret, at skattemyndighedernes ansættelse af værdien af gældsbrevet hverken var sket på et urigtigt grundlag, eller at skattemyndighederne var gået ud over rammerne af det skøn, som tilkommer skattemyndighederne vedrørende et gældsbrev som det foreliggende.

Dommen er bemærkelsesværdig, da Højesteret ikke tidligere ses at have anvendt et rent subjektivt værdiansættelseskriterium. Dette gælder særligt, når henses til, at kreditor og debitor ikke var interesseforbundne; gældsbrevene blev således netop udstedt i anledning af skatteyderens udtræden af revisorinteressentskabet. Et sådant kriterium synes tillige – og måske mere – nærliggende i tilfælde, hvor kreditor ikke blot har kendskab til, men også indflydelse på debitors soliditet, eksempelvis ved overdragelse mellem en hovedaktionær og dennes selskab, jf. herved praksis vedrørende værdiansættelse af stiftertilgodehavender. Tilsvarende præmisser er dog set i TfS 1995, 571 V. Formentlig

Offentliggjort d. 2. juni 1998

giver dommene skattemyndighederne en betydelig bredere skønsmargin. Der må forudses en række sager vedrørende dommenes nærmere rækkevidde.

Gælder samme princip ved gældseftergivelse, singulær eller ved akkord.

Det er dog min vurdering, at ovenstående princip ikke umiddelbart kan overføres til tilfælde, hvor der er tale om en nedskrivning af gælden som følge af en akkord eller singulær gældseftergivelse. Dette uanset kursgevinstlovens § 21 vedrørende singulære gældseftergivelser tager afsæt i, hvorvidt ”gælden nedskrives til et lavere beløb end fordringens værdi for kreditor på tidspunktet for gældseftergivelsen m.v..” samt for så vidt angår akkord, kursgevinstlovens § 24, hvor skattefrihed for debitor forudsætter, at, gælden ikke nedskrives til et lavere beløb end ”..fordringens værdi for kreditor på tidspunktet for gældseftergivelsen..”. Afgørende er her efter praksis den objektive værdi, som kreditor kan opnå ved udtømmende retsforfølgning.

——— o ———

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk